

UDC 581.9 = 862
Izvorni znanstveni rad

PRILOG FLORI PLANINE MOSOR (HRVATSKA)

With Summary in English

DALIBOR VLADOVIĆ i LJUDEVIT ILIJANIĆ

(Fakultet prirodoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja Sveučilišta u Splitu
i Botanički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu)

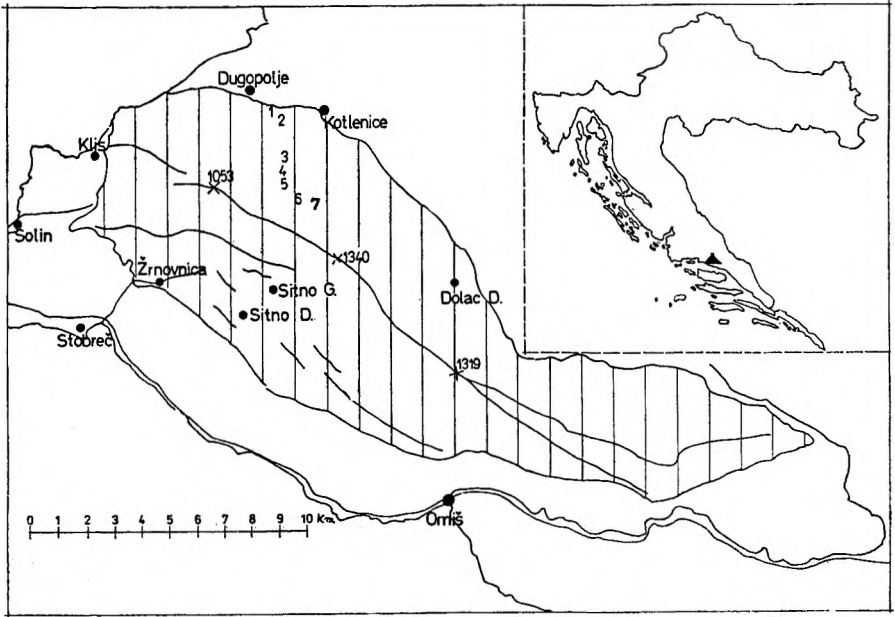
Primljeno 20. 02. 1992.

Florističkim istraživanjima hrvatske primorske planine Mosor (sl. 1) iz skupine srednjodalmatinskih Dinarida, nađeno je 86 vrsta vaskularnih biljaka koje dosad za tu planinu nisu zabilježene. Otprije je za Mosor zabilježeno oko 450 vrsta, pa je zasad sa Mosora poznato oko 540 vrsta. U flori Mosora zastupljeno je zasigurno još mnogo nezabilježenih biljaka, pa se sustavna floristička istraživanja nastavljaju.

Uvod

Dok je flora planine Biokovo iz skupine srednjodalmatinskih Dinarida sustavno istraživana i stoga razmjerno dobro poznata (Kušan 1969, Radić 1976), flora susjednog Mosora znatno je slabije istražena. Dosad je za Mosor zabilježeno oko 450 vrsta vaskularnih biljaka (usp. Visiani 1826, 1842—1852, 1872—1881; Petter 1832, Reichenbach 1845, Beck-Mannagetta 1901, Ivanišević 1906, Pavich 1907, Adamović 1911, Horvat 1949, Kušan 1956, 1969, Hruška i Šegulja 1971, Bedalov 1975a, 1975b; Šilić 1979, Speta 1980, Bedalov i Šegulja 1983, 1987; Šegulja i Bedalov 1978, 1984, 1987).

U usporedbi s Biokovom, odakle je dosad poznato više od 1300 svojti vaskularnih biljaka, navedeni broj za Mosor je daleko manji. Mosor je, doduše, i manja i niža planina (najviši vrh 1340 m n.m.) od Biokova (1762 m), no dosad poznati broj vrsta na Mosoru može se ipak smatrati daleko premalnim. Zato su prije nekoliko godina započeta sustavna istraživanja vaskularne flore te je sakupljen obilan floristički materijal koji se obrađuje. U dosad obrađenom materijalu utvrđeno je 86 vrsta biljaka koje, koliko nam je poznato, još nisu zabilježene za Mosor.

Sl. 1. Istraživano područje

Fig. 1. Area investigated

Lokaliteti (Localities): Kotlenice (cca 450 m), Žrnovnica (cca 20 m), Sitno Donje (cca 220 m), Sitno Gornje (cca 600 m);
1 — Zrno (cca 440 m), 2 — Plandište (cca 460 m), 3 — Perića ljut (cca 420 m), 4 — Rajčevica (cca 550 m), 5 — Ražanj (cca 600 m), 6 — Doman staje i Orlovac (cca 850 m), 7 — Pištet (cca 780 m).

Smatramo korisnim da se objavi popis tih biljaka, dok će cjelokupna vaskularna flora Mosora s fitogeografskom analizom biti prikazana nakon završetka istraživanja i potpune obrade florističkog materijala i podataka iz literature. Zato se u ovom prilogu ograničujemo samo na nove nalaze. Područje istraživanja i lokaliteti s kojih potječu ovdje navedene vrste prikazani su na priloženoj karti (sl. 1).

Nove vrste u flori Mosora

Nazivlje biljnih svojti u popisu usklađeno je, osim nekoliko izuzetaka, s djelom *Flora Europaea* (Tutin et al. 1964—1980), a svojte su u okviru viših sistematskih skupina navedene abecednim redom porodica (unutar porodica rodovi i unutar rodova vrste).

PTERIDOPHYTA

Aspleniaceae

Asplenium adiantum-nigrum L. — U šumi bijeloga graba na sjevernim obroncima; Rajčevica, Ražanj.

SPERMATOPHYTA

Magnoliatae

Apiaceae

Orlaya grandiflora (L.) Hoffm. — Na travnjacima; Kotlenice (zaseok Vladovići).

Scandix pecten-veneris L. — Uz kuće; Gornje Sitno.

Tordylium apulum L. — Na zapuštenim površinama; Kotlenice (zaseok Vladovići).

Asteraceae

Centaurea napulifera Rochel subsp. *tuberosa* (Vis.) Dostal — Na zapuštenim površinama; Kotlenice (Vladovići).

Centaurea triumfetti All. — Na travnjacima i zapuštenim površinama; Kotlenice (Vladovići).

Inula oculus-christi L. — Na travnjacima i zapuštenim površinama; Perića ljut.

Boraginaceae

Buglossoides arvensis (L.) I. M. Johnston — Uz kuće, putove i ceste; Gornje Sitno i Kotlenice (Vladovići).

Cynoglossum columnae Ten. — U šikari bijeloga graba i na travnjacima; Kotlenice.

Cynoglossum creticum Miller — U šikari bijeloga graba i na travnjacima; Plandište.

Brassicaceae

Alliaria petiolata (Bieb.) Cavara et Grande — U šumi bijeloga graba; Perića ljut.

Alyssum alyssoides (L.) L. — U kamenjari i uz putove; Plandište.

A. minus (L.) Rothm. — U kamenjari; Gornje Sitno.

Arabis muralis Bertol. — U šumarcima bijeloga graba; Kotlenice.

A. turrita L. — Uz suhozidove i na zapuštenim površinama; Vladovići, Perića ljut.

A. verna (L.) R. Br. — Uz ceste i putove; Žrnovnica, Donje Sitno i Kotlenice.

Capsella rubella Reuter — Uz kuće; Gornje Sitno.

Cardamine graeca L. — U šumarcima bijeloga graba; Kotlenice.

C. hirsuta L. — U šumarcima bijeloga graba; Perića ljut, Ražanj.

Coronopus squamatus (Forsk.) Ascherson — Uz kuće na gaženim površinama; Gornje Sitno i Kotlenice (Vladovići).

Draba muralis L. — U kamenjari i uz putove; Kotlenice.

Hornungia petraea (L.) Reichenb. — Uz cestu; Žrnovnica i Donje Sitno.

Iberis umbellata L. — U kamenjari i na suhim travnjacima; Kotlenice.

Lepidium campestre (L.) R. Br. U kamenjari i uz putove; Plandište do Perića ljuta.

Campanulaceae

Campanula rotundifolia L. — Terasaste padine na sjevernim obroncima; Orlovac.

Caprifoliaceae

Lonicera etrusca Santi — U šikari bijeloga graba; Kotlenice.

Caryophyllaceae

Cerastium brachypetalum Pers. — Uz kuće i na travnjacima; Kotlenice (Vladovići), Perića ljut.

Moenchia mantica (L.) Bartl. — Na travnjacima; Perića ljut.

Silene alba (Miller) E. H. L. Krause — Uz obradive površine; Kotlenice (Vladovići).

Celastraceae

Euonymus verrucosa Scop. — Sjeverni obronci; Doman staje i Pištet.

Crassulaceae

Sedum caespitosum (Cav.) DC. — Uz suhozidove; Plandište.

Dipsacaceae

Knautia integrifolia (L.) Bertol. — Na travnjacima; Perića ljut.

Euphorbiaceae

Euphorbia helioscopia L. — Uz naselja, na obradivim površinama, uz putove; Kotlenice.

Mercurialis ovata Sternb. et Hoppe — U šumarcima bijeloga graba; Perića ljut, Kotlenice (Vladovići).

Fabaceae

Astragalus glycyphyllos L. — U šikari bijeloga graba; Perića ljut.

Chamaecytisus hirsutus (L.) Link — U šumarcima bijeloga graba; Kotlenice (Vladovići).

Lathyrus latifolius L. — Uz suhozidove i oko obradivih površina; Plandište, Vladovići.

Medicago minima (L.) Bartl. — Na travnjacima i zapuštenim površinama; Plandište, Perića ljut.

M. rigidula (L.) All. — Na travnjacima; Plandište.

Trifolium alpestre L. — U šumarcima i oko obradivih površina; Kotlenice (Vladovići).

T. incarnatum L. — zapuštene površine; Plandište, Vladovići.

T. pallidum Waldst. et Kit. — Na travnjacima i oko obradivih površina; Perića ljut, Plandište, Vladovići.

T. rubens L. — U šumarcima bijeloga graba; Kotlenice (Vladovići).

Trigonella corniculata (L.) L. — U kamenjari, na travnjacima i uz putove; Plandište, Perića ljut.

Geraniaceae

Geranium pusillum L. — Uz suhozidove; Kotlenice (Vladovići).

G. robertianum L. — U suhozidovima; Kotlenice.

G. sanguineum L. — U suhozidovima i u šikari bijeloga graba; Zrno, Vladovići.

Lamiaceae

Ajuga genevensis L. — Na travnjacima i u šikari bijeloga graba; Plandište, Perića ljut.

Lamium maculatum L. — U šumi bijeloga graba; Perića ljut.

Prunella laciniata (L.) L. — U kamenjari i uz putove; Plandište, Perića ljut.

P. vulgaris L. — U šumarcima bijeloga graba; Kotlenice (Vladovići).

Papaveraceae

Corydalis solida (L.) Swartz. — U šumi bijeloga graba; Perića ljut.

Plantaginaceae

Plantago media L. — Na travnjacima; Perića ljut.

Polygalaceae

Polygala nicaeensis Risso — Na travnjacima i zapuštenim površinama; Vladovići, Plandište, Perića ljut.

Primulaceae

Anagallis foemina Miller — Na travnjacima i uz naselje; Kotlenice.

Ranunculaceae

Consolida regalis S. F. Gray — Na travnjacima i zapuštenim površinama; Kotlenice.

Ranunculus arvensis L. — Na obradivim površinama; Kotlenice (Vladovići).

R. neapolitanus Ten. — Na travnjacima i uz suhozidove; Plandište, Vladovići.

Rosaceae

Filipendula vulgaris Moench — U kamenjari i na suhim travnjacima; Kotlenice.

Rubiaceae

Galium corrudifolium Vill. — Na travnjacima i u šikari bijeloga graba; Plandište, Perića ljut.

Saxifragaceae

Saxifraga tridactylites L. — Uz cestu; Žrnovnica i Donje Sitno.

Scrophulariaceae

Misopates orontium (L.) Rafin. — Uz obradive površine; Kotlenice (Vladovići).

Parentucellia latifolia (L.) Caruel et Parl. — Na travnjacima; Plandište, Perića ljut.

Verbascum phoeniceum L. — Na travnjacima; Vladovići, Plandište.

Veronica hederifolia L. — U šumi bijeloga graba; Perića ljut.

Solanaceae

Solanum dulcamara L. — Među kamenim blokovima na sjevernim padinama; Doman staje, Orlovac.

Tiliaceae

Tilia platyphyllos Scop. — Na sjevernim padinama; Doman staje, Pištet.

Valerianaceae

Valeriana tuberosa L. — Na kamenjarskim pašnjacima; Zrno, Plandište.

Violaceae

Viola arvensis Murray — Na zapuštenim i na obradivim površinama; Plandište, Vladovići.

Liliatae

Iridaceae

Gladiolus illyricus Koch; Na travnjacima; Plandište, Perića ljut.

Liliaceae

Colchicum hungaricum Janka — Na travnjacima i zapuštenim površinama; Perića ljut.

C. visianii Parl. — Na travnjacima i uz suhozidove; Perića ljut.

Erythronium dens-canis L. — Na travnjaku u ponikvi; Zrno.

Gagea pusilla (Schm.) Schult. et Schult. fil. — Na kamenjarskim pašnjacima; Kotlenice.

Ornithogalum comosum L. — Na kamenjarskim pašnjacima; Kotlenice.

Ruscus aculeatus L. — U šikari bijeloga graba; Perića ljut.

Scilla bifolia L. — Na terasastim travnatim padinama na sjevernim obroncima Orlovca iznad Doman staje.

Orchidaceae

Cephalanthera damasonium (Miller) Druce — U šikari bijeloga graba; Plandište.

C. longifolia (L.) Fritsch — U šikari bijeloga graba; Plandište, Perića ljut.

Limodorum abortivum (L.) Swartz — Na travnjaku i u šikari bijeloga graba; Plandište.

Ophrys scolopax Cav. subsp. *cornuta* (Steven) Camus — Na travnjaku i u šumi bijeloga graba; Kotlenice (Vladovići).

Orchis coriophora L. — Na kamenjarskom pašnjaku; Perića ljut.

O. morio L. — Na travnjacima i kamenjarskim pašnjacima; Plandište, Perića ljut, Zrno.

O. provincialis Balbis — Na travnjacima; Zrno, Plandište.

O. tridentata Scop. — U šumarcima bijeloga graba i na travnjacima; Kotlenice (Vladovići), Zrno, Plandište.

Platanthera chlorantha (Custer) Reichenb. — U šikari bijeloga graba; Plandište.

Zaključak

U ovom se popisu nalazi 86 vrsta vaskularnih biljaka, koje još dosad nisu bile zabilježene za planinu Mosor. Time ukupan broj poznatih vrsta na Mosoru iznosi oko 540 što je još uvijek daleko ispod broja vrsta koji se može očekivati. Zato će se nastaviti sustavna istraživanja flore te naše primorske planine, s ciljem da se istraži cjelokupna vaskularna flora, izvrši fitogeografska analiza, te odredi fitogeografski položaj i usporedi osobito s florom susjednog Biokova, čija je flora već dosad dobro istražena

Literatura

- Adamović, L., 1911: Die Pflanzenwelt Dalmatiens. Werner Klinkhardt Verlag, Leipzig.
- Beck-Mannagetta, G., 1901: Die Vegetationsverhältnisse der illyrischen Länder. Verl. W. Engelmann, Leipzig.
- Bedalov, M., 1975 a: Taxonomic problems and distribution of the species *Arum nigrum* Schott in the Balkan flora. Problems of Balkan flora and vegetation 202—208, Sofia.
- Bedalov, M., 1975 b: Cytotaxonomical and phytogeographical investigation of the species *Arum italicum* Mill. in Yugoslavia. Acta Bot. Croat. 34, 143—150.
- Bedalov, M., N. Šegulja, 1983: Neke zanimljive biljke u flori Mosora. Zbornik Roberta Visianija Šibenčanina, 215—222, Šibenik.
- Bedalov, M., N. Šegulja, 1987: Prilog flori Mosora i njezina povezanost s Biokovom. Acta Biokovica 4, 175—188.
- Horvat, I., 1949: Nauka o biljnim zajednicama. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Hruška, K., N. Šegulja, 1971: Novo nalazište vrste *Thymus illyricus* Ronn. u Jugoslaviji. Acta Bot. Croat. 30, 127—130.
- Ivanišević, F., 1906: Poljica narodni život i običaji. Reprint izdanje JAZU, Književni krug, Split 1987.
- Kušan, F., 1956: Ljekovito i drugo korisno bilje. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Kušan, F., 1969: Biljni pokrov Biokova. Prirodoslovna istraživanja JAZU 37, Acta Biol. V, Zagreb.
- Lakušić, R., 1973: Prirodni sistem populacija i vrsta roda *Edraianthus* DC. Godišnjak Biol. inst. Univ. Sarajevo 24, 5—130.
- Pavich, A. (pl. Pfauenthal), 1907: Mosor, Planinsko turističko društvo »Liburnia«, Zadar.
- Petter, F., 1832: Botanischer Wegweiser in der Gegend von Spalato in Dalmatien. Zara.
- Radić, J., 1976: Bilje Biokova. Malakološki muzej, Makarska.
- Reichenbach, H., 1845: Icones Florae Germanicae et Helveticae. Lipsiae.
- Speta, F., 1980: Die Gattung *Chaenarrhinum* (DC). Rchb. und *Microrrhinum* (Endl.) Four. im östlichen Teil ihrer Areale (Balkan bis Indien). Stafia (Linz) 7, 1—72 (cit. Bedalov i Šegulja 1987).
- Šegulja, N., M. Bedalov, 1978: Važnost zaštite šuma na Mosoru za splitski industrijski bazen. Šumarski list 11—12 (1978), 489—495.
- Šegulja, N., M. Bedalov, 1984: Beitrag zur Kenntnis der Vegetation des Mosorgebirges (Mitteldalmatien, Jugoslawien). Acta Bot. Croat. 443, 207—216.

- Šegulja, N., M. Bedalov, 1987: *Minuartio-Genistetum pulchellae* — eine neue Assoziation der Steintriftenvegetation aus der Montanen Region des Mosor-Gebirges (Dalmatien, Jugoslawien). *Sauteria* 4, 111—119.
- Šilić, Č., 1979: Monografija rodova: *Satureja* L., *Calamintha* Miller, *Micromeria* Bentham, *Acinos* Miller i *Clinopodium* L. u flori Jugoslavije. Zemaljski muzej BiH Odjeljenje prirodnih nauka. Posebno izdanje pp. 1—440, Sarajevo.
- Tutin, T. G. et al. (Edits), 1964—1980: *Flora Europaea* Vol. 1—5 Cambridge Univ. Press.
- Visiani, R., 1826: *Stirpium Dalmaticarum specimen*. Patavii.
- Visiani, R., 1842—1852: *Flora Dalmatica*, Vol. I. (1842), Vol. II. (1847), Vol. III. (1852), Lipsiae.
- Visiani, R., 1872: *Florae Dalmaticae supplementum, Pars prima* (Ex Vol. XVI Memor. R. I.), Venetiis.
- Visiani, R., 1877: *Florae Dalmaticae supplementum alterum, Pars prima* (Ex Vol. XX Memor. R. I.), Venetiis.
- Visiani, R., 1881: *Florae Dalmaticae supplementum, Pars secunda* (Posthuma, P. A. Sacardo), Venetiis.

SUMMARY

A CONTRIBUTION TO THE FLORA OF MOSOR MOUNTAIN (CROATIA)

Dalibor Vladović and Ljudevit Ilijanić

(Department of Biology, Faculty of Science, University of Split and Department of Botany, Faculty of Science, University of Zagreb)

For Mosor mountain (Central Dalmatia, Croatia, Fig. 1) about 450 taxa of vascular plants have been noted up to now (cf. lit. cit.). Recently, during the floristic investigations, another 86 taxa have been discovered, new for the area investigated.

Now, for Mosor mountain there is total of about 540 taxa recorded. This number seems too small and investigations will be continued.

Dalibor Vladović, prof. biol.
Oko Kmana 43 a
58000 Split, Hrvatska (Croatia)

Prof. dr. Ljudevit Ilijanić
Botanički zavod Prir.-mat. fak.
Sveučilišta u Zagrebu
Marulićev trg 20/II
41000 Zagreb, Hrvatska (Croatia)